

КАК МОЖЕ ДЕТЕТО ВИ ДА БЪДЕ ПОДПОМОГНАТО В ОБУЧЕНИЕТО? JAK MŮŽE BÝT PODPOŘENO VAŠE DÍTĚ VE VZDĚLÁVÁNÍ?

В чешките училища настъпиха някои промени в системата за подпомагане на деца и ученици със специални образователни потребности. Целта на настоящите промени е всички деца, ако това е поне малко възможно, да се образуват заедно и да им бъде осигурена максимална подкрепа, за да се справят в училище. По-рано това подпомагане се отнасяше само за деца с някакви здравословни проблеми (дефицит на внимание, специфични обучителни трудности, но и по-сериозни здравословни проблеми). Към настоящия момент тази група включва и деца от различна културна среда, включително деца, които **не владеят достатъчно езика, на който протича обучението**. И тези деца вече имат право на подкрепа в училище (в детската градина, основното и средното училище).

V českých školách došlo k několika změnám v systému podpory dětí a žáků *se speciálními vzdělávacími potřebami*. Cílem současných změn je, aby se všechny děti, pokud je to jen trochu možné, vzdělávaly společně a byla jim poskytnuta maximální péče, aby školu zvládly. Tato podpora se dříve týkala jen těch dětí, které měly nějaké zdravotní potíže (poruchy pozornosti, specifické poruchy učení, ale i vážnější zdravotní problémy). Nově patří do této skupiny také děti z odlišného kulturního prostředí včetně dětí, které **dostatečně neznají vyučovací jazyk**. I tyto děti mají nyní nárok na podporu ve škole (mateřské, základní i střední).

Горепосоченото подпомагане е изключително важно за това, детето Ви да може да се чувства добре в училище, да се интегрира по-лесно в процеса на обучение и да учи по-бързо чешки език. Тази помощ за детето е **безплатна**, не е нужно да плащате нищо и всичко е осигурено от училището.

От Вас се изисква само да **отидете с детето в училищен консултантски център (školské poradenské zařízení – ŠPZ)**, по-конкретно в **Ресурсен педагогическо-психологически консултантски център (Pedagogicko-psychologická poradna – PPP, по-долу „център“)**, който решава относно правото на детето на подпомагане. В центъра ще оценят езиковото ниво на чешкия и ще Ви дадат протокол с резултатите, предназначен за училището. Центърът е институция, в която в Чешката република биват редовно изпращани и чешките деца за различни видове прегледи.

Výše uvedená podpora je nesmírně důležitá proto, aby se Vaše dítě mohlo ve škole cítit dobře, snadněji se začlenilo do výuky a rychleji se učilo češtinu. Tato podpora pro dítě **je zdarma**, nemusíte nic doplácet a vše zařídí škola.

Od Vás je potřeba pouze **zajít s dítětem do školského poradenského zařízení (ŠPZ)**, konkrétně do **Pedagogicko-psychologické poradny (PPP, dále poradna)**, která rozhoduje o nároku dítěte na podporu. V poradně vyhodnotí jazykovou úroveň češtiny a dají Vám zprávu s výsledky pro školu. Poradna je instituce, kam jsou v ČR běžně odesílány i české děti k nejrůznějším typům vyšetření.

Това подпомагане ще помогне и на училището! За учителите работата е по-сложна, когато в класа има деца, невладеещи чешки език. Ето защо е много важно с детето да посетите центъра. **Без препоръка от центъра, училището няма много други възможности за подпомагане на Вашето дете.**

Tato podpora pomůže i škole! Učitelé mají složitější práci, pokud mají ve třídě děti bez znalosti češtiny. Je tedy velmi důležité, abyste s dítětem do poradny šli. **Bez doporučení poradny škola nemá pro podporu Vašeho dítěte moc dalších možností.**

Средствата за подпомагане са например следните:

- преподаване на чешки като втори език (в детската градина 1 час седмично, в основното и средното училище до 3 часа седмично)
- специални учебници и помагала
- помощник-учител
- план за подкрепа на образованието (**индивидуален план за обучение или план за педагогическо подпомагане**)
- адаптиране на условията при процедурата за прием в средните училища или при полагане на матура
- ако е необходимо, удължаване на продължителността на обучение до 2 години в средното или висшето професионално образование

Podpůrná opatření jsou například tato:

- **výuka češtiny jako druhého jazyka** (v MŠ 1 hodina týdně, ZŠ a SŠ až 3 hodiny týdně)
- speciální učebnice a pomůcky
- asistent pedagoga
- plán podpory vzdělávání (**individuální vzdělávací plán nebo plán pedagogické podpory**)
- uzpůsobení podmínek při přijímacím řízení na SŠ, případně při skládání maturitní zkoušky
- v případě potřeby prodloužení délky vzdělávání až o 2 roky ve středním nebo vyšším odborném vzdělávání

Важна информация относно прегледа в центъра:

- Центърът няма право да не удовлетвори Вашата молба за преглед.
- От подаване на молбата до датата на прегледа не трябва да изминат повече от 4 месеца.
- Ако е необходимо, изпитът може да се извърши с преводач. Можете да си го подсите сами (можете да използвате услугите на социален преводач и интеркултурни работници от организации с нестопанска цел и интеграционни центрове) или да го осигурите самият център.
- Центърът трябва да Ви информира ясно за условията на услугата (след това ще бъдете помолени да подпишете така нареченото информирано съгласие) и накрая да Ви предостави протокола за прегледа.

Препоръка: Ако не успеете да установите сътрудничество с центъра, можете да поискате помощ от училището, META или друга подобна организация, занимаваща се с образователни въпроси, или от органа за преразглеждане към Националния институт по образование (revizní orgán Národního ústavu pro vzdělávání - NÚV).

Důležité informace o vyšetření v poradně:

- Poradna Vás při žádosti o vyšetření nesmí odmítnout.
- Od podání žádosti do termínu vyšetření přitom nesmí uplynout více než 4 měsíce.
- V případě potřeby může vyšetření proběhnout s tlumočником. Toho si můžete přivést sami (můžete přitom využít služeb komunitního tlumočení a interkulturních pracovníků neziskových organizací a integračních center), nebo jej může zajistit sama poradna.
- Poradna Vás je povinna srozumitelně informovat o podmínkách služby (pak budete vyzváni k podpisu tzv. informovaného souhlasu) a nakonec Vám předat zprávu z vyšetření.

Doporučení: Pokud se nepodaří navázat spolupráci s poradnou, můžete požádat o pomoc školu, společnost META nebo jinou organizaci zabývající se vzdělávací problematikou, případně revizní orgán Národního ústavu pro vzdělávání (NÚV).

СЛЕДВАЩИТЕ СЪПКИ ОПИСВАТ КАК ДА ПРОЦЕДИРАТЕ:

1. Запишете се в Ресурсния педагогическо-психологически консултантски център

Запишете се най-добре писмено и центърът ще Ви насрочи дата. Можете да използвате този модел:

Уважаеми господине/ уважаема госпожо,

*Бих искал/а да запиша детето си (.....) за преглед във
Вашия консултантски център, като причината за това е невладеенето на чешки
език.*

*Училището се нуждае от справка, посочваща категоризирането на необходимото
ниво за подпомагане на детето съдържаща предложение за подходящите мерки за
подпомагане.*

*Не говоря чешки език, затова моля за писмено насрочване на най-скорошна възможна
дата.*

Благодаря за разбирането.

С уважение

(.....)

контакти:

(.....)

2. Елате с детето си в консултантския център в насрочения час. Не се притеснявайте за нищо, експертите, които са в центъра, непрекъснато работят с деца на различна възраст.

3. Консултантът ще се заеме с Вас, ще поговори с детето, например използвайки картинки, за да оцени нивото на чешкия му език.

4. Консултантът в рамките на 30 дни **ще изготви и ще Ви предаде протокол**. Предварително се уговорете относно начина на предоставяне на протокола.
5. Служителят на центъра ще напише **препоръки за училището относно мерките за подкрепа**.
6. За предоставянето на подкрепа за детето **е необходимо Вашето съгласие**, което декларирате чрез своя подпис.
7. Всеки протокол от центъра е валиден за период от 1-2 години. Препоръчваме поне 3 месеца преди изтичане на валидността му да се обърнете към центъра за нов преглед на детето Ви.

V NÁSLEDUJÍCÍCH KROCÍCH JE POPSÁNO, JAK BUDETE POSTUPOVAT:

1. Objednejte se do pedagogicko-psychologické poradny

Objednáte se nejlépe písemně a poradna Vám termín přidělí. Můžete použít tento vzor:

Vážená paní/vážený pane,

chtěl/a bych tímto objednat své dítě (.....), k vyšetření ve Vašem poradenském zařízení z důvodu nedostatečné znalosti češtiny.

Škola potřebuje zprávu se zařazením dítěte do příslušného stupně podpory a s návrhem na vhodná podpůrná opatření.

Nemluvím česky, proto prosím o přidělení nejbližšího možného termínu písemně.

Děkuji za pochopení.

S pozdravem

(.....)

kontakty:

(.....)

2. **Přijďte s dítětem do poradny v daném termínu**. Nemusíte se ničeho obávat, v poradně pracují odborníci, kteří běžně pracují s dětmi různého věku.
3. Pracovník poradny se Vás ujme, popovídá si s dítětem například nad obrázky, aby **zjistil úroveň češtiny**.
4. Pracovník poradny do 30 dnů **zpracuje a předá Vám zprávu**. Domluvte se na způsobu předání zprávy předem.
5. Pracovník poradny **napiše doporučení podpůrných opatření škole**.
6. S poskytováním podpory dítěti je **potřeba Váš souhlas**, který stvrdíte podpisem.

7. Každá zpráva poradny je platná na období 1 – 2 roky. Doporučujeme minimálně 3 měsíce před uplynutím této doby požádat poradnu o nové vyšetření Vašeho dítěte.

Какво би трябвало да прави училището за учениците с необходимост от подкрепа?

- Училището въз основа на препоръката на ŠPZ предоставя на ученика отговаряща подкрепа. Това подпомагане бива обикновено написано под формата на план за подкрепа (IVP) и родителите трябва да бъдат информирани за подпомагането. Те дават съгласието си, като се подписват.
- Родителите в Чешката република трябва да осигурят сътрудничество и интерес към образованието на своите деца. Ето защо училището може да даде препоръки за включване на родителите в образованието в плана за подкрепа.
- През цялото времетраене на валидността на препоръките на ŠPZ училището осигурява адекватна подкрепа на ученика.

Co by škola měla dělat pro žáky s potřebou podpůrných opatření?

- Škola na základě doporučení ŠPZ nastaví žákovi odpovídající podporu. Tato podpora obvykle bývá sepsána písemnou formou v podobě plánu podpory (IVP) a rodiče by o podpoře měli být informováni. Souhlas poskytují svým podpisem.
- Rodiče v ČR mají poskytovat součinnost a zajímat se o vzdělávání svých dětí. Škola tedy může do plánu podpory dát doporučení na zapojení rodičů do vzdělávání.
- Po celou dobu platnosti doporučení ŠPZ škola žákovi poskytuje odpovídající podporu.

План за подкрепа (= учебен метод) с конкретни практики, цели, съдържание и методи на обучение може да бъде определен за различен период от време в зависимост от конкретните нужди на ученика. Училището трябва редовно да следи напредъка на ученика и да го оценява заедно с него. То може, ако е необходимо, евентуално да промени плана за подкрепа.

Plán podpory (= způsob vzdělávání) s konkrétními postupy, cíli, obsahem a metodami vzdělávání můžou být nastaveny na různě dlouhou dobu, dle potřeby konkrétního žáka. Škola by měla průběžně sledovat pokrok žáka a společně s ním ho vyhodnocuje. Dle potřeby může případně plán podpory upravit.

Училището има към кого да се обърне и има възможност да използва съветване или консултации с центъра относно отделните процедури.

Škola na to není sama a má možnost využít poradenství nebo konzultace jednotlivých postupů s poradnou.

Препоръка: Ако имате подозрение, че училището не предоставя достатъчно подкрепа на детето (съгласно препоръката на ŠPZ), можете да се свържете със съответния ŠPZ, за да се консултирате относно това.

Doporučení: V případě, že máte podezření, že škola dítěti neposkytuje dostatečnou podporu (v návaznosti na doporučení ŠPZ), můžete se obrátit na příslušné ŠPZ s žádostí o konzultaci této skutečnosti.

ПРОМЕНИ В ПРЕДУЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ ZMĚNY V PŘEDŠKOLNÍM VZDĚLÁVÁNÍ

Задължителна предучилищна година

Новото е, че последната година от детската градина е включена в задължителното училищно обучение. Това означава, че през тази година всички деца трябва да бъдат записани в някоя детска градина и трябва да я посещават. Отсъствието на детето трябва винаги да бъде съобщено предварително и обосновано, например поради болест на детето и с потвърждение от лекар.

Povinný předškolní rok

Nově je poslední rok v mateřské škole zahrnut do povinné školní docházky. To znamená, že v tomto roce musí být všechny děti zapsány v některé mateřské škole a musí tam také docházet. Nepřítomnost dítěte musí být vždy předem ohlášena a zdůvodněna například nemocí dítěte a potvrzením lékaře.

Отлагане на постъпването в училище

V Чешката република е сравнително често срещано, че за някои деца началото на училищното образование се отлага в оправдани случаи и те постъпват в първи клас една година по-късно. Отлагането от задължителното обучение обикновено се предлага от детската градина. Препоръчва на родителите да отидат в консултантския център (ŠPZ), където експертите оценяват дали отлагането е наистина подходящо за детето. Детето трябва да бъде прегледано и от педиатър и той да даде становище за отлагането. Препоръката от лекаря и от консултантския институт се оценява от родителя и той решава дали да запише детето на училище, или не и дали да следва препоръките. Децата с различен майчин език не трябва да имат отлагане от задължителното обучение само поради недостатъчното владение на чешкия език. Важна е цялостната зрялост на детето и в други аспекти.

Odklad školní docházky

V České republice je poměrně běžné, že některé děti dostanou odklad školní docházky v odůvodněných případech a nastoupí do 1. třídy o rok později. Odklad školní docházky zpravidla navrhne mateřská škola. Doporučí tedy rodičům, aby s dítětem šli do poradenského zařízení (ŠPZ), kde odborníci vyhodnotí, zda je odklad pro dítě opravdu vhodný. Dítě musí také vidět pediatr a vydat k odkladu stanovisko. Doporučení lékaře a poradenského zařízení vyhodnotí rodič a rozhodne, zda dítě do školy i přesto pošle, či se bude řídit doporučeními. Děti s odlišným mateřským jazykem by neměly mít odklad jen z důvodu nedostatečné znalosti češtiny. Důležitá je komplexní zralost dítěte i v dalších aspektech.

Подготвителен клас

Децата, на които е признато отлагане от задължителното обучение, могат да ходят още една година на детска градина или могат да бъдат приети в подготвителен клас в основното училище. Подготвителният клас е предназначен точно за деца с отлагане, така че акцентът е поставен върху подготовката за училище. Друго предимство на подготвителния клас е намаленият брой деца (до 15). Подготвителен клас няма във всяко основно училище, но поне по един такъв обикновено се намира във всяка област.

meta

společnost pro příležitosti
mladých migrantů

Přípravná třída

Děti, které mají přiznaný odklad školní docházky, mohou chodit ještě jeden rok dál do mateřské školy, nebo mohou být přijaty do přípravné třídy při základní škole. Přípravná třída je určena právě dětem s odkladem, proto se v ní klade důraz na přípravu na školu. Další výhodou přípravné třídy je snížený počet dětí (max. 15). Přípravnou třídu nemá každá základní škola, ale nějaká se většinou najde v každé oblasti.

КАКВО МОЖЕТЕ ДА НАПРАВИТЕ В ПОДКРЕПА НА ВАШЕТО ДЕТЕ ВНЕ? СО МŮЖЕТЕ УДĚЛАТ ПРО ПОДПОРУ ВАШЕНО ДИТĚТЕ ВУ?

Дейности за свободното време

За децата е много е важно да могат да прекарват пълноценно свободното си време, да се срещат с чешките си връстници и така да учат чешки език по естествен начин. Благодарение на това те могат да постигнат много по-бърз напредък и в училище. Затова им осигурете занимания за свободното време!

В Чешката република има добре развита мрежа от дейности за свободното време за деца още от предучилищна възраст. Те често се предлагат от самите училища, също така и от други институции като **детски и младежки домове (domy dětí a mládeže - DDM)**, **основни училища по изкуствата (základní umělecké školy - ZUŠ)**, **центрове за работа с деца на улицата („нископрагови“ клубове – nízkoprahové kluby)**, нестопански организации и други. Кръжоците обикновено се заплащат, училищата и ДДМ са ценово по-достъпни. Дейностите на „нископрагови-те“ клубове са безплатни.

Volnočasové aktivity

Pro děti je nesmírně důležité, aby mohly podnětně trávit volný čas a setkávat se se svými českými vrstevníky a učit se tak česky přirozeným způsobem. Díky tomu mohou dosáhnout mnohem rychlejšího pokroku i ve škole. Přihlaste je tedy na volnočasové aktivity!

V České republice existuje rozvinutá síť volnočasových aktivit pro děti už od předškolního věku. Ty často nabízejí samotné školy, potom také další instituce jako **domy dětí a mládeže (DDM)**, **základní umělecké školy (ZUŠ)**, **nízkoprahové kluby**, neziskové organizace a další. Kroužky jsou zpravidla placené, ve školách a DDM bývají cenově dostupnější. Aktivity nízkoprahových klubů bývají zdarma.

Примери за развлекателни дейности:

- спортни и двигателни кръжоци
- **художествени и музикални кръжоци**
- **скаутски, туристически и други клубове по интереси**
- **летни и (край)градски лагери**

Пříklady volnočasových aktivit:

- sportovní a pohybové kroužky
- **výtvarné a hudební kroužky**
- **skautské, turistické a další zájmové oddíly**
- **letní a příměstské tábory**

А какво у дома?

Дори и във времето, което прекарвате с децата си вкъщи, е възможно да помогнете на детето да изгради връзка с чешкия език и да развива новия език. Препоръчваме:

- бъдете пример за Вашето дете и също учете чешки език,
- на предметите в апартамента можете например да залепите етикети с чешките им наименования,
- гледайте приказки, филми или телевизионни предавания на чешки език, слушайте чешки песни, правете си семейни екскурзии из Чешката република.

A co doma?

I v čase, který trávíte s dětmi doma, je možné pomoci dítěti budovat vztah k češtině a nový jazyk rozvíjet. Doporučujeme:

- buďte svému dítěti příkladem a učte se česky také,
- na předměty v bytě můžete např. nalepit štítky s českými názvy,
- sledujte pohádky, filmy nebo televizní programy v češtině, poslouchejte české písničky,
- jezděte na rodinné výlety po České republice.

Заклучителна препоръка: Вашето дете има правото да се обръщат към него по собствено име, името е важна част от идентичността на всеки човек. Поставянето на чешко име няма никакво въздействие върху училищната интеграция.

Doporučení na závěr: Vaše dítě má právo být oslovováno vlastním jménem, jméno je důležitou součástí identity každého člověka. Přidělení českého jména nemá vliv na integraci do školy.

ИМАТЕ НУЖДА ОТ СЪВЕТ? ОБЪРНЕТЕ СЕ КЪМ НАС:

POTŘEBUJETE PORADIT? OBRAŤTE SE NA NÁS:

МЕТА – УСЛУГИ ЗА ЧУЖДЕНЦИ:

МЕТА, o.p.s. - Služby pro cizince:

Žerotínova 1124/35

130 00 Praha 3 - Žižkov

Tel: +420 775 339 003

poradenstvi@meta-ops.cz